

U Padovi 8 februara

student NEDELJNI LIST BEOGRADSKIH STUDENATA

Cetvrt milijarde za studentske domove

restorane i polikliniku

Izvršno veće Narodne Republike Srbije dodelilo je za ekonomsko i zdravstveno zbrinjavanje studenata našeg Univerziteta sumu od 252,000.000 dinara.

Studentska poliklinika dobila je 73 miliona. Poliklinici je dato tačno onoliko koliko je predračunom zahtevano.

Suma od 70 miliona dinara, kao i 10 miliona koje je dao Narodni odbor grada Beograda biće razdeljena na ime pomoći siromašnim studentima.

Treba istaći da će od 80 miliona izvesna suma biti odvojena za izdržavanje pojačane menze plućnih bolesnika koja radi pri studentskom domu.

Izvesna suma biće utrošena na održavanje doma studenata-plućnih bolesnika.

Možemo na osnovu svega ovoga sa zadovoljstvom konstatovati, da su za ovu godinu rešene, osnovne, potrebe studenata.

M. S.

ПРЕДАВАЊЕ МОШЕ ПИЈАДЕ

За актив Београдског универзитета одржао је 18 фебруара друг Моша Пијаде предавање о неким питањима из историје Комунистичке партије.

СРДАЧАН ПРИЈЕМ У СТАНУ ПРОФ. ИНЖ. КИРИЛА САВИЋА

Честитка и захвалност

Делегација Удружења студената Грађевинског факултета честитала је проф. Савићу добијање награде „Никола Тесла“ Друштва инжењера и техничара Југославије.

На свечану предају награде, студенти Грађевинског факултета нису били позвани. Зато се међу њима родила идеја да своје професору честитају на један посебан начин.

СУШТИНА ПРОГРЕСА: БАЦИ БОЉИ ОД ПРОФЕСОРА

— Мени је јако драго — каже професор Савић, очито задовољан посетом студената — што је моје дело оцењено као корисно народу и домовини коју сам одувек волео.

Атмосфера је врло пријатна. Студенти желе да чују мишљења професора о разним стварима и зато често питају. А прослављени инжењер, као да на својим плећима не носи више од осам деценија живота пуног стварања и необичних обрта са жаром који би пожелели многи младићи.

— Суштина прогреса лежи у томе, да баџи буду бољи од професора...

— Стављате нас у тежак положај, јер бити бољи од вас није лако, примећује један студент.

— Није ни тешко. Тајна мога успеха лежи у томе, што сам увек имао циљ према коме сам упорно ишао не обазирати се ни лево ни десно. Иначе, ја сам обичан човек као и сви људи...

(Наставак на страни 3)

ПРАВИЛНИК

О ДИСЦИПЛИНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ СТУДЕНАТА

Универзитетски савет је донео привремени правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Београду.

Дисциплински прекршаји обухватају све радње којима се крше обавезе, одређене школским прописима, и које не одговарају достојанству студента.

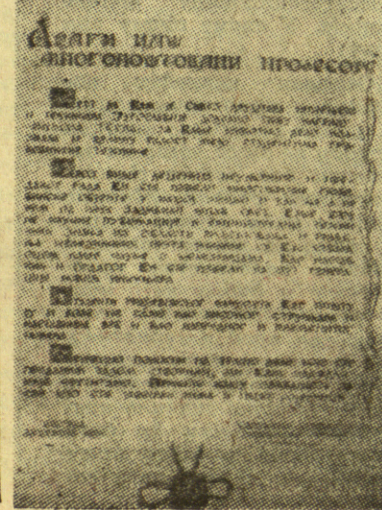
Надлежни органи су: декан факултета, факултеска управа, дисциплински суд првог степена (при сваком факултету) и дисциплински суд II степена при Секретаријату Универзитета.

Дисциплински суд I степена има три члана (и уз то три заменика). Прва два бира факултески савет из редова наставника и факултеских сарадника, а трећег из редова студената, на њихов предлог.

У правилнику су предвиђене казне: опомена, укор, строги јавни укор и забрана уписа у један или више семестара, као и полагања испита за то време.

Поступак покреће дисциплински тужилац, кога такође бира Факултески савет. Обавезно је претходно саслушање окривљеног студента, осим када се не

(Наставак на страни 3)

ИЗ ПРАКСЕ ОРГАНА ДРУШТВЕНОГ УПРАВЉАЊА НА УНИВЕРЗИТЕТУ

УНИВЕРЗИТЕТСКИ САВЕТ

ПРОШЛО је тек нешто мало више од пола године од времена када је, изгласавањем Општег закона о универзитетима у Савезној народној скупштини, прокламован принцип друштвеног управљања у нашем високом школству.

Због тога је, свакако, прерано доносити судове и давати оцене о раду и резултатима рада органа друштвеног управљања на Универзитету, а посебно о раду Универзитетских савета.

Због тога овај напис нема претензија да претставља детаљну анализу досадашњег рада Универзитетског савета.

Због тога овај напис нема претензија да претставља детаљну анализу досадашњег рада Универзитетског савета. С друге стране, баш сам карактер управљања Универзитетом, његова основна карактеристика — друштвено — налаже да се о раду једног таквог друштвеног органа расправља у ширим круговима оних ради којих Универзитет као установа и постоји.

ПРВИ РЕЗУЛТАТИ

За три месеца свога рада, Универзитетски савет је успео да захвати, узме у решавање, неколико кључних питања, неколико горућих, актуелних проблема Универзитета: материјална база и, у вези с тим, проблем даље експанзије Универзитета; избор наставника у духу Општег закона о универзитетима; нека питања из области организације наставе и, што је нарочито важно за студенте, Савет је нашао времена да у самом почетку свога рада покрене питање материјалног и здравственог положаја студената.

Треба одмах напоменути да је Савет просто претрпан масом питања које треба хитно решавати управо због тога што су сва питања из компетенције Савета за просвету и културу НР Србије из области високог школства прешла у надлежност Универзитетског савета. Како је Савет доста касно формиран то су та питања остала отворена све до оснивања Савета.

(Наставак на страни 3)

NOVA DISKUSIJA NA STARU TEMU

Saznali smo da dvadesetak studenata na Elektrotehničkom fakultetu već mesecima ne polaže poslednji ispit, a bez položenih ispita ne mogu da uzmu diplomski rad.

Da odgovorimo najpre na ovo poslednje pitanje. A odgovor može da bude samo negativan, jer ti su ljudi položili toliko ispita za pet godina studiranja na ovom fakultetu.

Uvereni smo, isto tako, da je i njima stalo da što pre diplomiraju. Takođe smatramo da je bar većina solidno spremila taj ispit. A ne odlaze na ispit zato što treba da se pojave pred komisijom.

Nemamo nameru da ovom prihom diskutujemo o celishodnosti ovakve odluke „an ženerala“.

Mi ističemo ovaj problem sada (ko zna po koji put) zbog toga, što ova odluka ometa studente u bržem diplomiranju, što ona utiče na povećanje broja apsolventata, a poznato

(Наставак на страни 4)

PROGRAM MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI

ДОГАЂАЈИ ОКО ФОРМОЗЕ РАЗУМНО!

Када је у другој половини прошле године дошло до многих корисних разговора и решења на међународном плану, чинило се да почиње период сарадње. Изгледало је да су „велики“ најзад пронашли заједнички, разумљив речник мира и споразумевања.

Међутим, та очекивања била су краткога века, брзо су изневерена. Збивања око Формозе постала су забрињавајућа. Ватра кинеског грађанског рата није престала и разбуктавајући се на Далеком Истоку прети да запали и друге крајеве света.

Мирољубиви народи свесни те нове опасности од рата већ улажу све напоре да то зло спрече. Њихова настојања су усмерена на проналажење једног компромисног решења и споразумевања између двеју (у данашње време чак и иза сваког малог проблема настоје да се поставе „велики“ на две стране) страна које све више својим ставовима заоштравају ситуацију. Моментано изгледа као да нема излаза. Међутим, када би нечијим разумом овладали општи интереси, интереси мира, могла би се вратити скала на угрејаном азиском барометру.

Од када су армије народно-републиканске Кине „чврсто решене“ кренуле у инвазију острва, која се протежу дуж њене границе, а која су досада држале трупе развлашћеног генерала Чанга, и даље на освајање Формозе, дошло је до оне старе, злоносе конформације снага. Претећи гласови стално круже од једних до других: Кинези су „спремни и чврсто решени“ да ослободе све делове своје националне територије, а Американци „одлучни да бране“ своје интересе на Далеком Истоку.

Може се поставити оправдано питање, коме ће користити таква атмосфера у Кинеском мору и до чега она може да доведе. Чему иду та атомско-хидрогенска режања? И најзад, зашто се игноришу напори Уједињених нација и мирољубивих људи у свету да пронађу решење и смире агресивне духове?

Док се на кинеским острвима воде жестоке битке, на велико се расправља да ли је Формоза кинеска или није. Јасно је свакоме ко жели да прими истину као такву, да је Формоза део кинеске територије, што су уосталом потврдиле и велике силе Каирском декларацијом од 1943 и Потсдамском декларацијом 1945 године. Према томе нестварна је теорија, боље рећи америчка политичка теза, о некакве „две Кине“. Изгледа да западни екстрем хоће да сачува старог пријатеља од „моралног слома“ а пре би се рекло да жели да сачува своје позиције у Азији. Чим се другим могу и правдати демонстрације „непотошљивих“ носача авиона и опште претеће присуство америчке седме флоте уз кинеске обале.

Али ни поступци Кине нису за похвалу. Несумњиво је да би се у оваквој деликатној ситуацији могло наћи неко друго решење а не оружана сила. Сигурно би корисније и боље било за ствар мира и мирног развоја међународних односа проблем Формозе решавати путем преговора и разговора. Јер данас у интересу мира, и поред при знања права кинеском народу на његове територије, не би било разумно подржавати агресивне облике остваривања националних аспирација, па ма колико оне биле оправдане.

В. МИЋОВИЋ

- сарадња са азиским и јужноамеричким студентима
- размена делегата
- семинари и научне екскурзије
- конкурс за прихватни центар

У складу са одлукима Plenuma Centralnog odbora, Odeljenje za međunarodne veze pri Univerzitetском odboru Saveza studenata fakulteta, predvidelo je program svoje letnje aktivnosti. Kao osnovni zadatak, Odbor postavlja pojačanu saradnju sa univerzitetima drugih zemalja, posebno nastavljanje veza koje su ranije uspostavljene. U planu se predviđa i uspostavljanje kontakata sa univerzitetima sa kojima odbor dosada nije imao širih i čvršćih veza. Ova aktivnost obuhvataće saradnju sa preko dvadeset zemalja od kojih značajno mesto zauzimaju vanevropske zemlje, naročito univerziteti u Burmi, Indiji, Japanu i Južnoj Americi.

У првом плану налази се измена делегација. Ових дана већ се вратила једна наша делегација која је присуствовала традиционалној студентској свећаности у Падови — Италија. Предвиђена је измена делегација са неким универзитетима у Француској, Западној Немачкој и Западном Берлину. Према већ утврђеном договору са социјалистима западног Берлина, организоваче се два семинара за студенте споменутих земља од којих ће овај у Југославији бити одржан у Задру.

Клуб за Уједињене нације студената Београдског универзитета организује уз учешће делегација свих универзитета у земљи један семинар са темом: „О ревизији Повеље Уједињених нација“. На овај семинар биће позвани и инострани студенти. И удружење студената медицинске организације један семинар из области медицинских наука уз учешће студената других земља.

Ове године Универзитетски одбор помоћи ће стручне и научне екскурзије предвиђене овим програмом. Програм предвиђа уредно месечно излагање Билтена за иностранство са повећаним tiraжом.

Раду прихватног центра посветиће

се ове године посебна пажња. У првом реду предвиђа се конкурс за избор студената који ће радити у прихватном центру. Практика је показала да су студенти који су прошле године радили у Центру слабо познавали нашу друштвену проблематику. Зато се ове године предвиђа семинар за изучавање неких проблема из наше друштвене стварности. Универзитетски одбор се труди да помогне студентима који изучавају стране језике. Одбор се бори за магнетофоне који су добијени од Управе за техничку помоћ, а који се не користе услед недостатка погодних просторија. Мониторингом ових магнетофона, добило би се hiljadu радних часова дневно на изучавању језика, што би било од неocenjive помоћи студентима језичких група.

Клуб за Уједињене нације прошириће своју активност овога лета. Предвиђа се оснивање стручних група за изучавање појединих питања из проблематике ОУН и југословенске политике у нjoj. Клуб ће на свећан начин прославити 10-годишњицу рада ОУН којом приликом ће бити награђени најбољи темати из њене проблематике. **L. J. P.**

ODGOVOR REDAKCIJE »STUDENT MIRORA«

Добили смо одговор редакције »Student Mirora« на наш protest povodom netačnog prikazivanja problema studentske štampe o kojima je bilo reči na konferenciji u Ljubljani.

Redakcija »Student Mirora« tvrdi da nije u pitanju neobjektivnost, nego teškoće prevoda u kojima se značenja izvesnih termina vrlo lako mogu izmeniti.

Redakcija »Studenta« je zadovoljna odgovorom, uz napomenu, da je pored nesumnjivih teškoća prevodenja neophodno ulagati maksimalne napore da se takvi, nemili, slučajevi ne bi ponavljali.

Redakcija
»STUDENT«

Ајнштајнов одговор на поздрав наших студената

Ове године навршава се 50 година од формулисања Теорије релативитета. Тим поводом студенти физичке хемије упутили су писмо проф. Ајнштајну у коме му честитају Нову годину, а уједно и педесетогодишњицу његове Теорије. У своме писму они кажу:

„Огроман напредак постигнут у природним наукама у овом релативно кратком периоду не би се могао ни замислити без ваших фундаменталних радова. Живимо у време када научна открића итичу на живот човека и судбини човечанства непосредније и дубље него икада раније. Нажалост, стављени смо пред алтернативу: или ће наука бити употребљена у сврху разарања, што би свакако значило крај цивилизације, или ће бити искористена у сврху брзог економског, културног и со-

Кратке вести

ИЗ КУН-а

Испитни рокови увек умртве рад у студентским друштвима и клубовима. Ни КУН није од тога изузетак. Зато се од Скупштине до сада није осетило много живости у његовом раду.

Но, нешто је и учињено за ово време: издат је ванредан број Вилтена, намењеног колегама из Загреба, Љубљане, Сарајева и Скопља, који такође раде на организовању оваквих клубова. У самом клубу су већ формирали две радне групе: група „Међународног суда и правде“ и група за изучавање Декларације о правима човека. Ускоро ће се формирати и група за ревизију Повеље УН.

Очекујемо да ће почетком предавања у новом семестру и рад КУН-а кренути опет пуном паром.

KONGRES INTERNATIONALLAW ASSOCIATION U DUBROVNIKU 1956 GODINE

11 januara ove godine održana je godišnja skupština Jugoslovenskog udruženja za međunarodno pravo, na kojoj je profesor dr. Milan Bartoš, predsednik Udruženja, saopštio je da će se kongres Internationallaw Asotiation održati 1956 godine u Dubrovniku. To je značajan momenat za jugoslovenske naučnike i praktičare iz oblasti međunarodnog prava ali i ozbiljan organizacioni problem koji zahteva da se svi zajedno zalozimo za uspešan rad kongresa i afirmaciju naše nauke — rekao je profesor Bartoš.

У дискусији је подвучено да је у вези претстојећег конгреса у Дубровнику, потребно припремити један селективан избор студија о основним проблемима где би дошла до изражаја југословенска социјалистичка гледишта у области међународног права.

Извештај Специјалног одбора за Конгрес ишће да према извештајима националних удружења ИЛА, постоји у иностранству велико интересовање за конгрес у Дубровнику.

М. В.

Састанак претстаника студентских унија земаља Балканског савеза

У Анкари ће се 27 фебруара одржати састанак претставника студентских унија Југославије, Грчке и Турске на коме ће се дискутовати о могућностима тешиње сарадње ових унија. Савез студената Југославије ће претстављати другови Гавра Церовић и Љуба Радановић.

kroz stranu studentsku štampu

FINSKA

Studentski list »Illoppilaslehti«, na zahtev finških studenata doneće reportaže i izveštaje o usloivima života finških studenata koji su dosta teški. Naprimer može se pročitati, da student mora da šeta četiri puta dnevno psa gazdarice kod koje stanuje, da postoje sobe bez prozora i samo tri zida (četrvti je čilim); neke sobe su sa dobrim nameštajem, ali se to retko dešava i najčešće nameštaj ne sme da se upotrebljava, niti dirne. Svi ovi izveštaji koji će biti objavljeni daće sliku teškoća studenata.

AVGANISTAN

Студенти Медицинског колеџа у Кабулу ступили су у штрајк у знак protesta protiv novog hapšenja izvesnog broja studenata. Uzrok hapšenja nije poznat ali se veruje da je у вези са ponovnim pokretom oko obnavljanja narodne studentske organizacije koju je vlada zabranila.

INDIJA

У новембру је почела изградња првог студентског здравственог центра. Центар се гради за 9000 студената уписаних на Универзитет у Делхију. Када буде отворен, центар ће имати најмодерније уредаје, биће омогућена разна испитивања, као напр. са икс-зрацима. Сиromašни студенти моћи ће да се леде и користе иекове по знатно сниженим ценама. Предвиђа се да ће центар почети са радом кроз девет месеци и предвиђено је да стално дежурају два лекара и два асистента.

LIBAN

Libanski tredjunioni i student-ske organizacije bojkotovali su bioskope. Pregovori između štrajkača i sopstvenika bioskopa svršili su se neuspešno. Radnici i studenti bunili su se protiv određivanja cena za bioskopske pretstave, koje su skupe i iste za sve sale. Policija je morala да чува ulaze u bioskopske sale koje su биле празне.

FILIPINI

Delegati za Jugoistočnu Azisku studentsku konferenciju, održanu u Badun-sitiju, rešili su да osnuju azisko studentsko udruženje, koje ima за cilj да се бори за slobodnu и uјedinjenu Aziju. Godišnje konferencije održavaće се u zemljama članicama udruženja. Na konferenciji su bili delegati Burme, Hong Konga, Indonezije, Japana, Malaje и Filipina.

DANSKA

Danski studentski orkestar pošao je на treću godišnju turneju u korist studentskog sanatorijuma. Planirano je deset koncerata u većim danskim gradovima и smatra се да ће prošlogodišnji prihod (9000 guldena) biti premasen.

Prevela Jelena OSTOJIC

Алберт АЈНШТАЈН

Prvi projekti statuta fakulteta

Наставни планови и режим студија — најактуелнија питања за студенте

На свим факултетима и школама у току су припреме за доношење статута. После семестралног распуста, ово је, опет, међу првим питањима на дневном реду. Студенти се највише интересују за део који говори о наставним плановима и програмима, и нарочито, о режиму студирања.

На **Природно-математичком факултету** о овим питањима дискутовало се већ и на конференцијама студената. У целини је заузет један средњи став? да треба да постоје одређене обавезе, мада је било извесних тежњи и код неких наставника и код студената, да се унесе пре више либерализма — студирање без икаквих баријера.

У секцији наставника, где на захтев наставника учествује и претставник студената, дискусија је у току. Треба напоменути, да су старији наставници са овог факултета показали слабо интересовање. Много више

с ангажовао млађи помоћни наставни кадар.

Од **Правног факултета** с правом се очекује да њихов статут дође међу првима, да буде нека врста примера за углед. Али правници, који мере сваку реч и питање статута у неку руку схватају као питање професионалне части, допустили су да неки факултети оду и даље у припремама. Засада су код њих подељена питања по главама, али правно још нису формулисана.

Почетком марта биће заједничка конференција наставника и студената, на којој ће се дискутовати о овим питањима најосетљивијим за студенте — наставним програмима и режиму. Остале ствари могу се формулисати и без тако широког учешћа „јавности“. О њима се може расправљати и кад преднарт буде оформљен.

Љ. Х.

Ne samo apotekari sa Farmaceutskog fakulteta

Комисија **Farmaceutskog fakulteta** је завршен преднарт још прошле године и предале га на дискусију наставницима, студентима и заинтересованим струковним организацијама.

Статут **Farmaceutskog fakulteta** као и статут других факултета, говоре о: систему студија, одређивању tzv. баријера, програму и плану настава и о оријентацији на уздизању висококвалитетних стручњака опште праксе.

Систем студија је пет година и дипломски рад. За прве две године рокви су одређени, а за остале године су слободни.

Такозване баријере се састоје у овоме: по старом статуту није могла да се упише друга година без ликвидације прве, а сада може. Ово важи и за друге године.

У програму је дошло до измене. За прву годину је уведен предмет

у вези са органском хемијом — гравиметрија. До измена је дошло и у програму вежба.

До измене у програму и плану настава дошло је због жеље за свестранијим уздизањем висококвалитетних стручњака опште праксе. До ове године свршени студенти **Farmaceutskog fakulteta** су постали најчешће апотекари. Сада се припремају наставом да заузму положај у хемиским индустријама и лабораторијумима у које су до сада одлазили већином свршени студенти **Hemije** или **Tehnologije**.

Статут **Farmaceutskog fakulteta** — по мишљењу **Milenković Dragoljuba**, члана **Fakultetskog odbora** : **Saveta farmaceutskog fakulteta** — иако је тек у облику преднарта у целини одговара новим условима друштвеног управљања факултетима... Организација друштвене управе факултетом биће организованија, а кадрови спремнији.

Статут још није потпуно оформљен. Још се воде дискусије које неке ствари допуњују, а неке мењају. Ускоро ће се одржати дискусија **Saveta Farmaceutskog fakulteta**.

A. Jestić

ПРАВИЛНИК о дисциплинској одговорности студента

(Наставак са стр. 1)

појави, а његова се изјава не може никако прибавити.

Претрес је по правилу јаван. Изузетно може се огласити тајним. Окривљени студент има право на браниоца из редова студената, наставника и факултетских сарадника.

Против одлуке декана студент има право жалбе Управи факултета, а против пресуде Првостепеног дисциплинског суда — Другостепеном суду.

Савет Универзитета већ је изабрао два члана Другостепеног суда:

Драгослав Јанковић, доцент **Правног факултета** — за претседника

Станко Мирић, доцент **Пољопривредног факултета** — његов заменик

Урош Мартиновић — асистент **Архитектонског факултета** за члана **Ана Јурин**, — асистент **Правног факултета** за заменика.

Конференција студената — чланова факултетских савета и Универзитетског савета предтожила је студенте:

Добривоја Ђулафића, студента права;

Јовицу Мишковића, студента филозофије за његовог заменика.

Љ. Р.

Медицинари дискутују о правилнику студија

На **Медицинском факултету** поново је оживела дискусија о доношењу правилника студија. Досад је учињено нешто, али су многа питања остала прилично далеко од неког реалног решења, односно, ствари се још увек дискутују. Ево како би требало да изгледа будући правилник.

Прва година — као досада обавезно полагање физике, хемије и биологије у летњем и јесењем року.

За другу годину усваја се у пројекту да се анатомија може полагати у јануарском року, а физиологија и хистологија као задњи рок у јануару треће године. Без ових испита не уписује се у шести семестар — далеко, ради се о баријери.

Микробиологија, **патофизиологија**, **патоанатомија** и **фармакологија** полагају се у слободним роковима, али се без ових испита, и положеног испита из неког страног језика не може уписати у једанаести семестар. Овде је јако спорно питање **колоквијума**, **интерне** и **хирургије** које предлажу неки наставници. Углавном, ради тога јер постоји могућност да се такви **колоквијуми** трансформирају у теоретске испите. И неки други разлози говоре да би **колоквији** требали бити факултетивни, а то ј и мишљење **УСМ-е**.

Шеста година је по неком магловитом пројекту година праксе на клиникама са радним временом од 8 до 14 часова и то: интерна два месеца, инфективна пола месеца, хирургија један и по месец, гинекологија са акушерством два месеца, педијатрија два месеца. Сем тога у шестој години слуша се судска медицина. Овде се ствар поново запетљава у вези са претходним баријерама: обзиром на почетак школске године у месецу новембру или октобру (?), може се десити да неко полагаје задњи испит за баријеру (фармакологија), десет или месец дана после почетка године. Треба ли тај студент да гудне годину кад постоји могућност да му се одобри да вежба неки

од горњих предмета. Говори се и о унакрсном уписивању семестра. Дискутује се о могућности да се шеста година продужи за пар месеци више, па да се тај период убраја у регуларни лекарски стаж. Интересантно — али за сада још само дискусија.

За умирење: предвиђају се прелазне уредбе. Баријера шесте године важила би за садашњу четврту годину (без страног језика), а остало за садашњу прву и другу годину.

Питање латинског језика (тај исти проблем мучи и **Загребчане**) за ученике средњих медицинских школа. Градиво које су учили из латинског језика је много мање од оног гимназиског али је то градиво примењено на медицину (учбеник латинског језик уопште учили. Интересан-

школе — редакција доцента **Боголепова** — издање „Медицинска књига“ 1947 године). **УСМ-е** сматра да према томе полагање латинског језика важи само за оне који нису тај језик уопште учили. Интересантно је подвући да **УСМ-е** једногласно сложило да се направи баријера за шесту годину. Ово говори колико објективно и зрело гледају студенти на питање доношења правилника. Та озбиљност гарантује да ће само уска сарадња и измена гледишта наставника и студената омогућити да се донесе један реалан правилник који ће онда служити и даљим генерацијама — у склопу новог статута факултета.

Димитрије КАТАЛИНИЋ

Универзитетски савет

(Наставак са стр. 1)

није изражен, па следствено томе, ни Статут Универзитета), Савет је био принуђен да доноси припремне прописе: Привремени пословник свога рада и Правилник о дисциплинској одговорности студената.

НАЈВЕЋИ ДЕО ПОСЛА СЕ ОБАВЉА ПРЕКО КОМИСИЈА

Обзиром на велики број предмета који захтевају хитно решавање са детаљном разрадом проблема Савет је већ на првој седници решио да формира четири комисије и то: за наставу и научни рад, за персонална питања, за економско-социјалне и здравствене проблеме студената и комисију за буџет и финансије.

За рад комисије нисмо ни тражили детаљне информације, али према ономе што је решавано на седницама Савета, може се закључити да су комисије са успехом решавале постављене им задатке. Једино се о комисији за наставу и научни рад не може, на овај посредан начин, дати слика рада,

јер је Савет до сада решавао само два питања из њене делатности и то, са гледишта Универзитета као целине, питања периферног значаја (оснивање физичког института на **Farmaceutskom fakultetu** и издавање **Otorinolaringologije** од Катедре за хирургију на **Медицинском факултету**).

Обзиром да смо на почетку буџетске године, комисија за буџет и финансије имала је pune руке посла. Задатак ове комисије није био ни мало лак ни једноставан. Требало је наћи начин за усклађивање нарасталих потреба за материјалним средствима (у вези са огромним приливом студената) са реалном могућношћу друштвене заједнице да те потребе задовољи. Ова комисија је расправљала и о перспективном плану подизања Универзитета. На бази врло исцрпне документације садашњих и перспективних потреба. Савет је расправљао и о начину за растерећење Универзитета. Савет је овај проблем изнео и пред републичко Извршно веће, а републичко веће је формирало једну посебну коми-

сију која има задатак да испита стање на Универзитету.

НАЈЗАД — СВА СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА СТУДЕНАТА У НАДЛЕЖНОСТ РЕКТОРАТА

Не може се рећи ни за економско-здравствена питања студената да су потпуно решена. Уосталом то су такви проблеми које треба решавати у дужем периоду, па да ипак не буду апсолутно решени. За нас је важно да су она почела да се решавају. На бази једне врло исцрпне информације Универзитетског одбора Савеза студената, комисија за студентска питања је поднела Савету низ корисних сугестија. Сви чланови Савета су са нарочитом пажњом и интересовањем пратили извештај ове комисије. Сем тога, као резултат ове дискусије на Савету постоје данас и два опипљива резултата. Прво, решено је да универзитетска управа што пре формира једно посебно тело које ће водити бригу о свим економским и здравственим проблемима студената у смислу закључака Скупштине Савеза студената **Београдског универзитета**. Ово тело би имало задатак да

Срдачна честитка

(Наставак са стр. 1)

Иако је посета била најављена, студенти су мислили да се мало задрже, како не би дуго задржавали старог професора. Међутим, он је врло расположен, на време и не обраћа пажњу, а у разговору се сав унео.

Суштина његовог излагања састоји се у томе, да је основно оспособљење наших људи **Добри стручњаци** не одлазе из своје земље, већ слаби који се, нажалост, скупо плаћају. Ми сада немамо ниједног страног инжењера. Успеси наших људи достојни су пажње и при знања.

Душу железница може познавати само инжењер који разуме економију. Код нас свака железничка пруга мора да има своје потпуно економско оправдање, а саобраћај је функција многих фактора и дело више струка.

— Деценијама сам пројектовао и градио железнице, а никада се ни сам позивао на прописе. Зашто не пројектовати пруге са великим нагибом? Добра је свака пруга чија је експлоатација рентабилна...

Живомир ПРЕДОЈЕВИЋ

води надзор над радом студентских домова и ресторана, над радом студентских домова и ресторана, над радом поликлинике, да се стара о подели стипендије и других новчаних дивана студентима. Једном речју, оно ће бити дужно да поменуте проблеме решава комплексно чиме ће се Савез студената и његови економски органи ослободити непосредног решавања практичних питања.

И комисија за персонална питања има задатак да реши велики број предмета. То нарочито зато што се према новом закону мења начин избора универзитетских наставника према коме Савет треба да даје сагласност на сваки избор.

На крају треба напоменути да о досадашњем раду Савета јавност није била довољно упозната. Пре свега, пре две седнице нису биле отворене ни за новинаре. Сем тога, Савет није решио на који начин да обавештава јавност о својим одлукама и закључцима. Нама се чини да неће бити довољно ако се о овим одлукама пише у штампи, јер је то непотпун начин обавештавања. Изгледа да би било најцелисходније да Савет своје одлуке штампа у потпуности.

М. СТОЈАНОВИЋ

INDEX BAR

ТАМО АМО ПО РУПИ

Пред улазом је гужва. Ред се отегао од кишне атмосфере Балканске улице до решеткастих улазних врата која су још затворена.

Почели су да пуштају. Кад смо били на половини пута до решеткастих врата, почеше да излазе из биоскопа „20 октобар“. Танка људска колона се тешко пробијала ка излазу.

— Нокат исфуравање! добади један из гужве пријатељу који се са тешком муком пробијао као излазу.

— Нокат! уфуравање! додаде овај „као против штос“.

Гардероба је пуна. Капите смо бацили поред прозора. Поред шанка бифеа као и увек гужва.

— Сајко, дај по једно пиће за младиће! добади један на домаку шанка.

Са свих страна су допирали гласови: „Још један рум...“ „Две цигарете...“ „Оранжаду“.

Поред самог шанка стајао је крупан младић разбарушене косе у загрљају девојке. Он је својим громким гласом надјачао све:

— Шерифе, дупљу брљу за герлу и један тропикал...!

Напустили смо шанк. Ишли смо полако иза двојице који су уздигнуле главе бацили поглед час на лево, час на десно машући рукама и узвикујући: „Чаво рагацо“, „Чаво Поне“, „Аве Цезаре“ — како коме. Гужва у дворани за играње није нимало заостајала за гужвом у у-

лазном ходнику. Било је то како смо доцније чули прави „зној и гној“.

Тешком муком смо се пробали до цеза. Лево од цеза стајала је група девојака. „Молим за игру...“ „Извините, играте ли“ — чуло се са свих страна.

Недалеко од нас стајала је једна девојка — по коси, хаљини и понашању — права Десина Дара Нијагара. Оркестар даје знак. С лева јој је пришао корпулентни младић и мушки је продрмусо.

— Хоћете ли да одиграте самном ову егзотичну самбу? рече он.

Она га одмери и без речи му се баца у загрљај. За време паузе смо пришли ближе. Ево шта смо чули:

— Колико је сати? пита она љубазно и окреће се другарици којој довикује. Време је већ да идемо.

— Ви се зовете...? настави младић упртих очију у њу.

— Мариола, одговори она.

— Где станујете, могу ли да вас пратим? следило је друго питање.

— Не... извините... сутра морам рано да устанем. Идем на посао.

— А где радите, наставља он?

— У фризерској задрузи.

Поред овог егзотичног пара још се живље играло и још се водио интересантнији разговор.

Ви нешто студирате, упита елегантан обучен младић девојку са деколтеом.

— Да, следило је одговор. Младић настави директним питањем.

— Који сте семестар, ако смем да знам?

— Е... тај предмет немамо, одговори она.

Пошли смо ка излазу. Капите смо нашли на поду под рпом других. Били су изгужвани. Звуди оркестра су одзвањали последње акорде... Ускоро ће крај.

А. ЈЕФТИЋ
Ж. ИЛИЋ

INDEX

ЛОША КОНТРОЛА

Студенти који се враћају из опоравилишта на Авали имају пуно лепих речи за управу опоравилишта нарочито њеног управника строгог, али одмереног и правичног човека. Захваљујући доследно спровођеном режиму и дисциплини, мало који студент је напустио опоравилиште а да се није одморио, освежио или добио у тежини. Дисциплински изгредници су ретки и на њих управа оштро реагује. И то је добро. Но, има ствари над којима човек мора замислити. На пример, после два десет и два часа сви студенти морају бити у својим креветима, а светло у собама угашено. То се контролише, такав је ред, изгредници који не дају другим да се одморе после опомене могу се и отпустити из одмаралишта. Али начин на који се то спроводи је безмало увредљив. Спољни момак у 22 часа закључа излаз бараке, а затим иде од прозора до прозора и вири у собе. Добија се утисак неке казнионе. Зар не би било нормалније да са куцањем слободно уђе у сваку собу и изврши своју дужност контроле. Даље, у одмаралишту нема ни најнужнијих средстава за разоноду. Замислите 65 студената који немају никакву другу посла, да не се одмарају, а један шах и радио. Није чудно што се другога дана појављују карте и картање обузима већину. Зар је могуће да управа не може да набави та средства за разоноду? Зар није јасно зашто студенти онда понекад траже разоноду на други начин којим се крши ред и мир у опоравилишту?

Љ. П.

СТУДЕНТИ НА ОПОРАВКУ У СЛОВЕНИЈИ

17 ЧАСОВА
ЛЕЖАЊА

Планинари говоре да се тек на врху Триглава може осетити права лепота. Кажу да се човек из основе промени кад доживи нови пејзаж. И да је све то утолико лепше, што се ка врху иде тежим путем. Из

Мојстране воде сва три пута на Триглав. Кроз Крму, кроз Кот и долином врата. Овај последњи је најтежи и најлепши.

На самом почетку тог пута налази се опоравилиште студената Београдског универзитета.

Тих и једноличан живот — макар по навикама. У кућном реду стоји: у дванаест сати ручак, од 2—4 лежање, у 4 ужина... итд. итд. Веља „Пирот“ каже да се овде лежи 17 часова на дан. Да је то читавих пола часа више него на Голнику. Он је то израчунао — имао је времена — против своје воље. Али опет: далеко био Голник од Мојстране. У асептично чистој трпезарији скупља се студентско друштво. Хоћете ли дискусију о политици, или о књижевности? Домаћој или иностраној? Слободно питајте! Или о љубави?

— Пст — тихо реците кад је реч о томе. Друг управник ће вам рећи: „Тежак је то проблем — 40 младих људи! А знате шта је младост!“

— Ја сам помислио — стварно тежак проблем — али што тамо има згодних девојака! Па ипак студенти у опоравилишту говоре сигурним гласом: управник је стварно добар човек.

Причали су ми: имамо добру лекарску контролу. Недељно долази др. Фурлан са Голника.

— Јеси ли ти друже чуо за др. Фурлана?

Показали су ми и библиотеку: 300 књига. „Кад би имали времена за читање!“ — рече неко.

— Шта? А оних 17 часова? —

Показали су ми и библиотеку: 300 књига. „Кад би имали времена за читање!“ — рече неко.

— Јеси ли ти друже чуо за др. Фурлана?

Показали су ми и библиотеку: 300 књига. „Кад би имали времена за читање!“ — рече неко.

— Шта? А оних 17 часова? —

NOVA DISKUSIJA
NA STARU TEMU

(Наставак са стр. 1)

Је да су сви друштвени фактори усредсредили снаге у правцу смањенја броја апсолвентата на Универзитету. Зато сматрамо да треба, до доношења статута факултета, ову одлуку или сторнирати или је изменити у том смислу да не буде сметња бржем дипломирању. Знамо да ова одлука важи за све факултете бивше Техничке велике школе. Сличних одлука има и на другим факултетима. Вероватно да су и на другим факултетима реперкусије сличне. Свакако је нужно да се тим проблемима позабаве факултетски савети, а можда и Савет универзитета.

Напомињемо, да је Савет Економског факултета решио да за прве две године важи принцип „3 + 2“, али за студенте старијих година нема ограничења у броју полагања.

М. С.

Нажалост, то је за лежање, чита се у слободно време. Него, немамо довољно новина. Здравствено-потпорно претплатило нас је само на један примерак „Борбе“ и „Политике“. Тражили смо више, али... Ваљда немају пара. Да немамо радио куку нама. Сад су га тако монтирали да више нико не може да га носи по собама. А зар није право — то је заједничка својина.

Здравствено-потпорно! После сам нешто мислио: слабо се они сећају другова у Мојстрану. На Нову Годину само су са медицине увекла један пакет. Очекују увек да опоравилиште интервенише за неог сиромашног друга — одмах излазе усусрет. Али на пример: треба друг М. Н. да оде на снимање на Голник. Нема пара за возну карту. Опоравилиште више нема буџета за трошкове. Шта мисли Потпорно удружење о томе? И о гомили овако ситних стварчица?

НЕРЕНТАБИЛНЕ
задужбинске зграде
требало би продати

Потпорно удружење студената Београдског Универзитета и Академија, има у своје власништву три старе задужбинске зграде добијене од добротвора још пре тридесетак година. То су омање станбене куће у Дубљанској 78, Томаша Жежа 15 и Панчићевој 11 и усто веома до-

трајале, руиниране, а једна је скло на паду.

Јасно је да им је потребна хитна оправка коју између осталих захтевају и органи комуналне инспекције Народног одбора Београда.

Међутим, ту и јесте чворни проблем, јер Потпорно удружење се практично узевши уопште не исплати да инвестира неколико стотина хиљада динара из средстава чланских улога — намењених помагану сиромашних студената, — на оправку ових зграда, у којима не станују студенти, пошто оне доносе минималну ренту од кирија, којом се тако велике инвестиције никако не могу покрити и амортизовати. Како не постоје реалне перспективе за адаптирање ових грађевина у студентске домове, једино срећно решење је продаја.

У универзитетском одбору Потпорно удружења изјављују да је овај проблем врло замршен и за сада нерешив, јер правни статут задужбина није регулисан позитивним законодавством, а по старим прописима отуђење задужбина није дозвољено.

Наш сарадник се информисао о овом случају у Задужбинској управи Савета за просвету НР Србије и тамо му је речено да би Потпорно удружење требало да се званично обрати овом надлештву са захтевом за отуђење, па уколико су разлози оправдани, могло би се издати одобрење.

Правни саветник ректората Универзитета, сматра да би се продаја могла извршити, пошто је услед постојећих околности наступило случај „више силе“ (Вис мајор) који оправдава продају, с тим да се новчана средства добијена од продаје и даље обавезно користе у оне наменске сврхе које су добротвори тестаментом наложили.

Професор Правног факултета др. Бора Благојевић такође сматра да би било нелогично ако би се садашње стање одржало, јер би од тога било више штете него користи, те би се и циљеви због којих су задужбине конституисане довели у питање.

Према томе, последња реч ипак остаје на самом Потпорном удружењу које по свему судећи изгледа није било довољно агилно у настојању да се ово питање изведе на чистину.

М. М.

М. Мр.

ПРЕД СМУЧАРСКО ПРВЕНСТВО
НА ЈАХОРИНИ

САЗНАЛИ смо у Организационом комитету зимских студентских игара да метеоролози предвиђају 20 степени целзијуса последњих дана фебруара. И поред тога што је после такве вести захладнило, и Јахорина добила нови слој белог покривача, тако да сада има резерву снега од преко једног метра, организатори би желели да ова прогноза буде тачна као и многе досадашње...

ЗИМСКЕ СТУДЕНТСКЕ ИГРЕ НА ЈАХОРИНИ претстављају прво смучарско олимпијско такмичење које се одржава у нашој земљи. Босна-филм користи прилику да тај догађај забележи краткометражним филмом.

У ТОКУ ТРАЈАЊА ИГАРА, на Јахорини ће бити одржан састанак ФИСУ-а — међународне студентске спортске организације. Претпоставља се да ће као главно бити третирано питање извођења летњих студентских игара које се ове године одржавају у Шпанији.

Поштено говорећи до самог поласка био сам врло скептичан. Ја сам се, на име, први пут спремао да идем у иностранство. Ја нисам фудбалер. Чак, доста сам слаб и навијач. Ако на игралиште треба носити ћебе — не идем на утакмицу. Делимично да избегнем сукоб са управом дома: у кућном реду стоји — „забрањено износити ћебад...“ Још немам право на кредит, тј. у приватном власништву немам ћебе. Сем тога, нисам се специјализовао за одржање веза са страним студентским организацијама.

Ове личне податке износим да би се лакше схватило моје расположење када сам, коначно, био спреман за пут.

...Срео сам се са једним познаником. Овде је потребно једно објашњење: намерно не наводим место и време сусрета. Са, рецимо, десет људи не може се срести, појединачно, на истом месту и у исто време.

...Познаника, намерно сам доводио у ситуацију да мора да ме пита:

— Је ли, куда журиш — сигурно на испит?

— Ма какав испит... морам да путујем.

— А тако, штета за испитни рок. Уосталом, и није трагедија. А куда путујеш?

— За Италију... Као... Идем на Нови Београд.

— Охо!

— Аха (као апатично).

— А шта ћеш у Италији... Ко те шаље, тј. о чијем трошку?

Ниједном од познаника није пало на памет да бих, можда, ја сам сносио трошкове. А знам да они, иначе, воле вицеве.

— Једна делегација београдских студената иде у Падову на традиционалну студентску прославу.

... Све сам ово испричао, поред осталог и зато, што се однекуда морало почети. А, некако, изгледало ми је најприродније да почнем од припрема.

Феста дељи матриколи

Преведено: бруцошка прослава или славље у част бруцоша.

Ова прослава у Падови траје два дана. Заправо, централна прослава је 8 фебруара.

Падовски универзитет, један је од најстаријих у Италији. Основан је негде у првој половини XIII века. Универзитет чува много лепих и много за наше појмове, чудних или боље не обичних традиција. И не само Универзитет и студенти. Читав град заједро са студентима прихвата и чува традицију Универзитета, као националне манифестације.

Једна од тих традиција је и поменути бруцошка прослава.

Датум прославе није случајно изабран. 8 фебруара 1848 године у доба борби за национално уједињење Италије, студенти Падовског универзитета повели су оружану побуну против Аустро-угарске, под чијом су се влашћу тада налазили. Студенти су имали пуну подршку народа. Много студената погинуло је у побуни. Од тада 8 фебруар је студентски празник. Заправо, то је празник читавог града.

Да би се разумела ова прослава, мислим, нужна је и ова напомена: Не треба вршити никаква поређења са прославама такве врсте код нас. Ми смо на пример очекивали некакве програме, наступе студентских културних, спортских и других група, разне приредбе итд. Ничег од свега тога није било. Па, ипак, прослава је потпуно успела. Више од тога. Веома је било лепо. На један други начин.

... Са станице пошли смо да потражимо КРУЕ (Организација студената Падове за везу са страним студентским организацијама). На писму којим су нас позвали била је адреса — улица, Галилео Галилеј. Зашто се тако зове — не знам ни сада. Извесно је, да би Галилео, да је некада могао да се склони у ту улицу, поилмно лудо могао да вуче за нос инквизицију док га пронађе. Овако... ништа. Потрошили смо читаву кутију шибина „Делат“ док смо пронашли потребан број. Истину за љубав: кутија није била препуна ни када сам је купио. Из сентиментално-патриотских обзира одложили смо коментар до повратка преко границе. Онда смо установили да нам је остављена пуна слобода кретања — у канцеларији није било никога.

У једној од суседних улица, пошто нас је сасвим збунио љубазностима, неки гостионичар, кога смо ми, уосталом, сасвим самовољно назвали Ђовани, спровео нас је (израз је намеран) у... синдикално преноћиште. Да боме, говорим о намештају, атмосфери дубоко свестан разлике у циљевима приватно капиталистичког сектора и установа какве су синдикална преноћишта.

У Падови 8 фебруара

Изнад кревета о неком расклиманом ексеру висила је гипсана фигура богородице. Мали Христос само је повећавао тежину. Помислили смо (висила је тачно између наших глава) да је заједно са ексером склонимо. Међутим, у међувремену од границе развили смо дипломатски такт и схватили да би наш гест могао бити схваћен као верска нетрпељивост. Зато смо постојеће стање оставили неизмењено.

Ђовани нам је скувао црну каву. Поздравили смо се као пријатељи, јер су нам неки другови, који су по послу организације морали често да путују у иностранство, рекли како је лични контакт најзгоднији за развијање пријатељства са страним организацијама. Уосталом, Ђовани био је врло симпатичан човек и врло је храбро поднео сазнање (прегледао је новине), да није добио премију на лутрији. Само је рекао: „Порка мизерија“

У међувремену, док смо пронашли домаћине, прошетали смо кроз град. Падова је, заиста, лепо место. Говорим, дабоме, са становишта пролазника. Грађена дуго, без нарочитог плана са пуно старих зграда. У једној јединој улици толико много разлике у грађевинском стилу, идејама и укусу, тешко је наћи негде друго. Комбинације улица приређивале су нам права изненађења. Дешавало нам се да за петнаест минута три пута стигнемо у исту улицу. Коначно, ипак, пронашли смо наше домаћине.

Прослава је почела.

За овај дан студенти су нарочито одевени. Посебно живописни су једнобојни шешири. Сваки факултет има своју боју: филозофи-белу, техничари-црну, медицинари-љубичасту итд.

Бруцоши не смеју кичити никакве значке. Студент друге године има право на значке, али мора их закачити тако да ништа не виси преко ивице шешира. За трећу, четврту годину и апсолвенте — нема ограничења. И молим, да се то схвати буквално. Једино ограничење је физичка кондиција власника, снага врата и издржљивост материје од које је начињен шешир. Иначе, нема никаквих правила која би, ма и приближно, одређивала шта ће се ставити на шешир. Потпуна слобода маште до управо немогућих граница. Ако само може да носи студент има право да закачи о шешир све егземпларе флоре и фауне, а од техничких достигнућа — од камених секира до локомотиве и млазног авиона. Један мој пријатељ (иначе техничар) имао је на капи: антену, шестар, вола, три звона, два рога, неколико медаља, железничке трачнице и уз то неколико десетина ситних амајлија.

Тако, или приближно тако, са разним допунама — већ према склоностима и укусу, били су опремљени шешири студената. Сем тога, већина студената имала је пиштаљке различитог капацитета, ловачке рокове, звона кастанете и уопште предмете за производњу звука.

...Замислите сада један, не тако велики трг и главну улицу са хиљадама студената. Познајем своје могућности и скрушено признајем да нисам у стању да дочарам ни приближно верну слику створену на овај начин. Зна сам да већ после десет минута, нисам више чуо ништа: да смо се као слепци

држали за наше пријатеље да се пробијемо кроз гужву.

Први утисак, који је до краја остао неизмењен, јесте: прослава је текла врло спонтано. Између спонтаног и неорганизованог има сличности. Али и разлике. Ова прослава постала је до те мере студентска, да за оне који учествују у њој, није потребан никакав импулс. Не кажем да је немогуће правити примедбе на организацију приредбе. Напротив. Али они за тим нису осећали потребу. Са много жара и весела учествују сви или скоро сви студенти у прослави. Већ сам рекао да није било никаквог утврђеног програма. На властиту иницијативу скупљале су се групе: неке су уводиле бруцоше у универзитетски живот, други су галамили, трећи су једноставно звиждали у пиштаљке и трубе.

Нарочито занимљива установа за тај дан је студентска полиција — полиција гољардика. Тога дана, на име, државна полиција препушта студентима бригу о јавном реду и саобраћају. Студентска полиција има свог команданта, ципове, мотоцикле итд. Припадник полиције, сам бира место одакле ће управљати, рецимо, саобраћајем. Да му не би било досадно, према властима нахођењу, мења место. Ево како то изгледа: Студент „полицајац“ стоји на раскршћу. Из једне улице према њему тече река аутомобила, тролејбуса и свих могућих превозних средстава. Студент-полицајац примети да из супротне улице јашући на бициклу, долази његов друг. Без предомишљања, покретом руке, заустави све аутомобиле, тролејбусе итд. да ослободи раскрсницу за свог друга на бициклу! Шофери и путници стрпљиво чекају да овај прође без иједног протеста. Чак са очигледним симпатијама. И иначе, учешће грађана у прослави велико је. Они, разуме се, не урлају, не носе звона итд.

...Коначно, ипак биће програма. Па иако смо били уморни, нестрпљиво смо очекивали да видимо званични програм.

У три, дошли су наши пријатељи. Петнаест минута касније јурили смо ципом кроз град. Нисам се могао отети утиску да је негде избио пожар и да јуримо колима пожарне команде. За тренутак, са страхом сам помислио на плаво одело које сам, уз свечано обећање да ћу га чувати као реликвију, добио на послугу од свога друга. Ипак, пожара није било. Једноставно, јурили смо градом уз бесомучну галаму и писку труба. У шест сати још увек нико није говорио о програму. У седам — били смо на вечери. Преко свечано украшених столова пољивали смо си пиштољима за воду. При повратку у хотел, мој друг и ја, сигурно изгледали смо веома смешно. Сем тога, на шеширима нисмо имали никакве значке. Није, дакле, чудо што је једна група веселих апсолвената помислила да смо бруцоши. Када су сазнали да смо странци, а уз то апсолвенти, одвукли су нас у прву кафану.

Другога дана, примио нас је проректор. Међу много ствари које нам нису били до краја јасне, свакако, спада и нешто са тог пријема. Ректор је завршио поздравни говор. У тренутку када нас је позвао (пријем је био за стране студенте), у другу собу на термуј, у тој сали већ је била гомила италијанских студената у врло веселом расположењу са нашим чашама. Врло брзо

поново смо добили чаше и тако... жеља ректора би испуњена.

Наши домаћини били су необично љубазни, весели и, заиста, било је пријатно са њима. Иако, као и већина студентских организација, имају пуно главобоље око финансиских средстава, нису, ни у једном тренутку дозвољили да се то осети.

Нарочито смо им захвални што су нас водили у Венецију.

... Великим каналом пришли смо тргу Сан Марко. Реклама је трговачки илум. Када бих после туристичке рекламе (у новинама или на филму) имао прилике да упоредим реални објект са оним на реклами, то је било увек на штету стварности. Овога пута било је обрнуто. Пјапа Сан Марко чини чудан утисак. То је старина која је лепа не зато што је стара. Она је и досада очувала снагу лепоте. Необичност личија на импозантним грађевинама живи. Ни трукла меланхолије нема у томе утиску... Мајка је послала малишана житом по глави и раменима. Гомила голубова затрпала је шврћу. Он очајнички маше рукама да се отресе. Голубови машу крилима да остану и све то скупа чини гомилу пуну живота и покрета. То је уствари све један покрет и легршање... Пажљиво, да не угазимо на неког голуба, крећемо се пијалом. Све то важи за пијацу Сан Марко. Иначе, никако не бих живео у Венецији. Уски и зелени канали пуну жабоквечине додирују стара трула врата поред којих безвољно лежи чун до пола испуњен смрдљивом водом. Из сваке улице у Венецији не може се видети небо. На неким местима грађани морају бити врло учтиви да се миомоју...

Дуждева палата. Није лоше живео први грађанин венецијанске републике. То је одмах јасно, а понешто знамо и из историје. Не чуди ме перфидност, превртљивост, мрачно тиранство којим су ширили власт и преко наших обала. Ипак, није ми јасно, како је могуће да не сачувају ни трукле укуса и такта у једној ствари: у подземљу палате смештени су затвори... „Пријоне“... Тај израз познат је и мом пријатељу који, иначе, не зна талијански. Затвор — по природи ствари — чини мучан утисак. Овај овде ужасан је. И данас. То осећање појачава поређење са блиставим и пространим салама и галеријама из којих смо малочас дошли. Поређење се неодољиво намеће. Мрачни подруми пет до десет метара испод земље, два са три метра и камена постеља.

Све је то трајало свега три дана. Већ сам рекао: то је страшно мало да човек даје оцене, изводи закључке. Ипак, извели смо један: у схватањски, менталитету, навикама и начину живота, много има разлике између талијанских студената и нас. И ствари које су нам несхватљиве. Али има и много заједничких жеља и потреба. И пуно могућности за пријатељске везе са италијанским студентима. И те могућности не треба испустити.

...Осмо фебруар 1848 године значајан је датум за студенте Италије. Тешко су могли наћи други, који би био прикладнији за прославу талијанских студената.

Нема ниједне године, мислим, у студентском покрету Југославије која нема један датум којег би требало славити... и од њега створити традицију светлу и веселу. В. ИВАНОВИЋ

levi rakurs

„ЕШАЛОН ДОКТОРА М.“
КОНАЧНО
ЗАНИМЉИВ ФИЛМ

Производња домаћег филма достигла је код нас ниво који смо јој зажелели још четрдесет и шесте — петогодишњим планом: домаћа продукција даје нам сваког месеца премијеру. У квалитетном погледу међутим, наш филм стигао је тек пред праг филмске уметности.

Лажно патетична глума већине наших глумаца настала преношењем позоришне традиције, пуна претераности у говору и гесту, недовољно познавање драматуршке вештине и слабо владање изражајним средствима филма, наших филмских стваралаца створила је код публике укорењену предрасуду о немоћи нашег филма, било да уметнички делује, било да пружи бар ужитак посматрања доброг и узбудљивог филмског призора. Ако додамо да је наш размажени десетогодишњак, који никако да оправда наде, незаштитен специјалним законима од надмоћи страног филма, онда се основни успех филма „Ешалон доктора М.“ може сагледати у пуној величини: неуобичајено повољно расположење публике за време пројекције филма, повремене усклици одобравања и аплауз показује да наша публика „саучествује“ у њему као и у сваком узбудљивом иностраном филму. Ван сваке је сумње да ће „Ешалон“ са успехом издржати најстрашњу — и за продуценте најважнију критику — критику биоскопске касе — то индиректно математички прецизно изражено мишљење публике о поједином филму. А то је већ доста. „Ешалон доктора М.“ у том погледу значи рехабилитацију нашег филма код домаће публике.

АКЦИОНИ ФИЛМОВИ И ФИЛМСКА УМЕТНОСТ

У свом раном детињству у доба када је тек признат као уметност, филм се састојао из акције. Кратке бурлеске биле су пуне журњава, куће су се рушиле, људи су падали са кровова и мостова, људи у аутомобилу гонили су људе у другом аутомобилу, а трећи су чекали једне и друге у заседи. Доцније је та акција, првобитно искључиво садржајна и спољашња, добила и свој формални израз, нарочито крупним планом и покретом камере, а затим и променљивим видним углом. Филм није више био филм о акцији, филм је сам постао акција.

ЕШАЛОН ДОКТОРА М.

је динамична и узбудљива ратна мелодрама из наше не давне прошлости. Филм је занимљив и по томе, једино, не личи на наш филм. У ликовима на платну, међутим, познајемо наше људе, а у причи коју филм препознајемо делове судбина рођака или пријатеља. Ево шта је још ново и вредно у овом филму: личности и лични проблеми из историске перспективе сасвим безначајних људи стављени су испред историских догађаја. Важно је било и храбро, схватити то да се уметност бави човеком. И да су битке и историске катастрофе, конфликтни свих размера незанимљиве за гледаоца уколико не постоји лични интерес, уколико главни јунак није угрожен. Иначе — нема драме, ако заинтересовани гледалац није у неизвесности. А неизвесност је основна врлина овог филма, у драматуршком погледу.

Режија је настојала да да борце и једне и друге стране као људе од којих свако има своје посебне, за општу борбу неважне, али за конкретну ситуацију значајне намере и мотиве. Детаљи су прорачунати пажљиво и тачно. А филм је богат детаљима — још једна предност овога филма, у њему се стално нешто догађа. (Сетимо се осталих наших филмова: око једног централног и драматичног догађаја, лабаво су везане анегдоте, чешиће вербално испричане, него визуелно).

Психолошке ставове и односе Митровић је умео да изрази сликом: када се Рамадан придружи војницима и понестане му метак, он их узима уз кратак немуршти дијалог погледима са водником и враћа се на своје место, сликом је речено: он се бори уз њих, али из својих разлога, физички им је пришао, али психолошки није. Фотографија М. Поповића је мајсторска, монтажа Вање Вјењаша изврсна, тон необично разноветан, музика Ивана Рупника права филмска. Тако је филм „занатски“ изнад просека, уметнички коначно стандардно добар, уједначен, без падова, са већим акцентом на акцији него на психологији и једном широм подтексту, што иде на штету уметничке вредности филма. А глума... стрпљив рад редитеља и месец лана глумачких проба пре снимања филма уродиле су филмском глумом. Али шта је могао Маријан Ловрић да учини од бедастог, нефилмског дијалога: кажу доктору: „Сафету опет поплило“, а доктору: „Сафету?“, мало доцније кажу доктору: „Михајло отишао у Пех“, а доктор каже: „У Пех?“, па мало доцније

(Наставак на страни 7)

KULTURA i UMETNOST

Roman ISTORISKIH
FRAGMENATA / Jara Ribnikar
„Nedovršen krug“

Roman »Nedovršeni krug« ne frapira originalnošću forme iako su napor i pretenzije autora bile, u priličnoj meri, više orijentisane na primenjivanje nego na pronalaženje novih izražajnih manira.

Foknerovska interpunkcija, logična interpunkcija procesa razmišljanja, koja ima vrlo malo zajedničkog sa gramatičkom, treba, konačno, da raskrsti sa konvencijalnim, kanonom određenih žanrova na šta stimulišu klasična pravila književnog izražavanja.

Davičevska raskomočenost razmišljanja i zapazanja, obeležena nedostatkom truda za sažimanjem, u svojoj opširnosti pomalo nonsalantno saopštavanje sa istim statusom važnih, manje važnih i nevažnih podataka o emocionalno-razumskom doživljavanju ličnosti, — obeležava i manir Jare Ribnikara, naročito u prvom delu »Nedovršenog kruga«.

Fragmentarnost izraza upućuje na veoma omiljenu formu savremene, naročito američke, književnosti. Naprasno prekidanje toka događaja kod prelaza iz predratnog na ratni period, nedostatak pokušaja da se događaji kontinuirano odvijaju, da izlaze jedan iz drugog, posledica su namerne nebriljivosti autora, koji često samo jednom anegdotom upotpunjenom obiljem razmišljanja, digresija i opisa, reprezentuje čitav period ili čitavo razdoblje, recimo, Ratkovog života. Jara Ribnikar će postupke junaka da prati simultano sa detaljno objašnjenim psihološkim doživljajima, dok događaj odabere iz mnoštva prethodnih i sledećih, onaj najvažniji, presudni i opiše samo njega; prihvata ga samo kao podlogu, razlog za pripovedanje, kao obavezno sretstvo da se objasne i prikažu postupci Ivanke, Ratka ili Zofke. »Nedovršeni krug« deluje kao dovršeni kružni mozaik gde praznine između kamenčića događaja popunjavaju bogatstvo raznih boja i osvetljenja.

Retrospektivno tretiranje istih događaja kroz aspekt raznih, a radnjom povezanih ličnosti, nalazimo u odličnih »Šest besplatnih ulaznica« Svedanina Siverca.

Sa malo truda bi verovatno moglo da se nađe još primera ove vrste. Međutim, manir prosečnog dela je često epigonski pokušaj ugledanja na jednog pisca; najoriginalniji i najsamostaliji izrazi su konglomerati raznih, mnogobrojnih uticaja, simbioza mnogih stilova, korišćenje već oprobanih rekvizita podesnih za određeni razdeo piščevih namera. Ovakva vrsta komplikacije nema mnogo zajedničkog sa plagijatorstvom. Ako

se uoči ova činjenica roman »Nedovršeni krug« ukazuje na autora koji zna sa mnogo smisla da odabere koristan i adekvatan šupalj model forme u koji sipa vlastitim duhom doživlja i prepariranu životnu materiju.

Na 240 strana Jara Ribnikar pokušava da obuhvati čitavu našu najmoderniju istoriju. Ratko je ilegalac u predratnoj Jugoslaviji, pa partizan, pa informbirovac i na kraju posle mnogih napora, kolebanja i razmišljanja (»ti ne možeš da shvatiš složenu pozadinu jednostavnih rešenja«) — običan čovek. Kao rezultat, sa književnikove tačke gledišta veoma poštenog napora da objasni složene motive koji rukovode postupcima junaka logičan je razvoj glavne ličnosti, uverljivost situacija u koje će on da dolazi, kroz čitav roman, sve do poslednjeg, nefunkcionalnog i zbog toga sladunjavog obrta.

Ako prihvatimo prikazivanje jedne, toliko česte toliko i naročite i

uzbudljive i dirljive istorije, kao glavni stimulus autoru na ovu vrstu duhovnog rasterećenja putem pisanja, drugi bi sigurno bio tretiranje ne jedanput pomijanog problema ljubavi u N.O.B.-u. Ovde je ovaj problem, čini mi se, bolje nego ikada do sada, humanizovan, počovećen opšte ljudskim nijansama, koje postaju glavni, bezmalo jedini uzrok, dok su sve ostale komponente samo književniku potrebne situacije za razvijanje jedne životne situacije. I Ratko i Ivanka i Vojo i Irena i Gojko su ljudi koji su u partiji. Zbog toga što su u partiji oni su prvo ilegalci po posle partizani; utoliko više ljudi oni se i u eligalnosti i u partizanima ponašaju onako kako je opisano u romanu.

Čini mi se da na izvanrednoj doživljenosti ovih materijala treba tražiti osnovnu i najveću vrednost »Nedovršenog kruga« Jare Ribnikara.

S. SELENIC

KRALJIĆ ANTON: AKT

○ НИ тужно погледаше у часовник. Било је близу пола девет. Полупразна кафана личила је на дашчару коју је данима уређивала нека дечја рука, самовољно и уморно.

— Залуд смо долазили — рече младић крупних очију са гитаром чији је свилени гајтан био двоструко упреден.

— Младић ће ипак доћи. Нагрнуће! — уокруг својих непаца прошапта буцмасти хармоникаш који је тек јутрос научио да свира први валцер.

Плавојкасти дечко оправљаше бубањ и попут деглића лупкаше ногама.

— Где је тај бујни биљни свет — узвикну он.

Зелена густа светлост неонских цевчица расипала се по двама укосним салама где су седели пролазници, трговачки путници увек радознали за свет паланке и увек са осмехом неким, ситним и љуткастим као бибер. Бибер на лицима странцима био је скоро одвратан буцмастом хармоникашу.

— Ови чилагери би могли да се удаље. Ех, што нисам боксер!

— Цело јутро затежем ове сламчице — каже гитарист и својим дугим, дуваном

ПАЛАНКА

опрљеним, прстима провлачи кроз косу већ седефасто седу.

Дечак за бубњем смешио се као да је пред њим торта од лешника. Он је безбрижан, он не лута погледима. Он не осматра часовник.

Онда уђоше две високе девојке са широким крагнама и седоше у угао испод сиве фотографије неког тамног виногорја.

— Прве ласте враголасте — рече гитарист.

— Може им бити досадно — да свирамо — рече хармоникаш.

— Не буди забринут. Није то пропасти излет.

Сада и дечак за бубњем дотерује своју косу.

Онда улази један високи човек у чизмама и прилази им. Он баца качкет за затиљак и каже: свирај ми „Ливадицу“. Плаћам!

— Ово је омладински цез, свирамо бесплатно — каже гитарист.

sa studentskih galerija

RASPRODAJA POLOVNOG

Nevesela komedija Jože Horvata u narodnom pozorištu

Rekonstruišuci u svojoj »Rasprodaji savjesti« atmosferu bespomoćnosti i rasula aprilskih dana 1941, Joža Horvat nije upotrebio žive ljude koje je nekada video i koji bi se, svaki ponosob, svakako dali svrstati u neku od poznatih nam grupa stvorenih s obzirom na stav prema porobljavanju zemlje (stav uočen u samoj drami). On je kao u velikoj žurbi, uzeo po jednog predstavnika svake od ovih grupa, uopštenog, očišćenog od detalja u političkim i sociološkim rasmatranjima o propasti stare Jugoslavije, stvarao je dramu deduktivnim putem. To što je sve moguće tipove određene na taj način sakupio u jednu vilu kraj Zagreba — jedina je piščeva umetnička intervencija. Iznenađuje potpunost spiska i hemiska čistoća ovih apstrakcija: imena su zaista nepotrebna — nazivi kao Folksdojčer-petokolonaš, Covek iz naroda, Nesvesni seljaci, Pijana oficirčina sasvim bi pristajali ovoj šemi. Osim toga još, shvatanju mnogih »snažnih« literata da se bez seksualne moći i nemogućnosti ne može zamisliti nikakva moralna kriza, dugujemo bračni par Pongrac čiji je čudan izdajnik Melita, kći koja raskrinkava, obavezna figura polemičke dramaturgije.

Publici, koja iz običnog govora poznaje tekuće oznake svih ovakvih tipova, nije nimalo teško da ih prepozna na sceni Narodnog pozorišta. Horvat (1955 godine) izgleda da previda i tu osnovnu moć uvidanja: svaki pojedinaac ne samo da je kroz postupke otkrio svoju ujednačenu oferbanu dušu, nego se i sam (ili ga je neko drugi) verbalno etiketirao. Kada se bivši solunac, rezervni kapetan Đokić (Stari rodoljub), sa svetonikolskom bradom i srpskom uniformom, kome se negativci iz komada rugaju zbog česte upotrebe reči »naša junačka vojska« i »slavna otadžbina«, obesi videći da su propali i država i ljudi, pisac hita da preko Korena (Kolebljivi intelektualac) objasni kako je ispod tih otrcanih fraza o kralju i otadžbini »kucalo jedno plemenito srce« (inventivna povest i inventivno sročeni teksti). Isti Koren koji iz čudnih razloga ne ide s mornarom (svesni Covek iz naroda), da nastavi borbu (on mora da bude neodlučan) sam za sebe mudro konstataje da nije mornar (bukvalno i preneseno) i time čini izlišnim svaki gledaočev umni napor. Horvat je, čini se, bio nezadovoljan stvarivši lica koja nikoga ne zbunjuju. Život i dobra literatura učili su ga da je čovek — što ga više poznaješ — sve složeniji, sve teži za definisanje. Rešio je da ne bude suviše radostan.

S tako pitomom pastvom nije se mogla sačiniti drama koja bi plenila. Ispitivanje takvih, ovde unapred datih, ličnosti povodom njihovog odnosa prema narodu i slobodi učinjeno je već van bine, drugim postupcima. Autor ili nije želeo ili nije smatrao potrebnom umetničku analizu, prihvatilo je postojeće, na drugom mestu dobijene rezultate, a za dinamiku i uzbudljivost obratio se pozorišnoj rekvizitarnici iz koje je izvukao pojačanja čije bi nabiranje bilo dovoljno da ocrtaju neveselu komediju: vanbračna majka umire pošto je dan pre smrti uzaludno tražila od oca svoga deteta, odvratno-finog ljubavnika i poslovnog čoveka, novaca za hranu; impotentni muž; prepotentna žena; tuberkulozna kći (bila sedam godina u postelji); impotentni otac prodao (tada još zdravu) kćer za jedan zaban; ona zbog toga obolela; Odvratni ljubavnik laže sramežljivog kako je imao njegovu dragu; pucanje; vešanje; umiranje od bola itd., itd.

I, kad se sve rasturi kao dim iz pištolja kojim je Odvratni Ljubavnik ubio Kolebljivog Intelektualca klanja nam se ista garnitura kojom se i počelo. Cim je zinuo, svako nam se predstavio i njegove duševne mene nisu mogle ikoga dalje da zanimaju. Umesto da gledamo istinsku sliku kišnog aprila koji je teško razdirao, zbušnjavio i bacao u malodušnost, umesto da kroz ljude, kroz intimna zbivanja, osetimo onu poraznu psihozu raspadanja koje se niko ne oseća pozvanim ni voljnim da spreči, da osetimo to tragično vreme koje je bilo u najvećoj meri sposobno da izmeni i opredeli jedinku, pristupujemo danas, posle četrnaest godina, komisionoj rasprodaji predratnih pseudosocijalnih književnih manira i kasnije stvorenih tipova koji, zbog svoje (na drugom mestu celishodne) upoštenosti, ne mogu da posluže umetničkom slikanju jedne ovakve situacije.

Ovo je već drugi komad na tu temu u Narodnom pozorištu. Dok je Đokovićeva »Raskrznica« bila bogata bar sitnim, životnim pojednostima koje su dobro potsećale na dane bežanije, »Rasprodaja savjesti«, napućena monstruoznim ili papirnim življem, nije dala čak ni to.

Umetničko delo postoji zato da kaže nešto što se drukčije ne može izreći. Nevesela komedija Jože Horvata, koja je dijalogizirana i melodramatizirana pismeni zadatak iz popularne publicistike, suvišna je. Ovo je, u doba potrage za (makakvim) domaćim dramskim delom, teška, ali jedina odgovarajuća reč. Proleće 1941 još čeka svog dramatičara.

Nepravедno je zamerati diletantizmu pretstave komada koji kao da je pisan za dačku malu pozornicu. Reditelj Braslav Borzan nije učinio nikakav napor. Rutinirani glumci (Irena Jovanović, Pavle Bogatinčević, Vladeta Dragutinović) pobegli su svaki u svoj topli šablona, ostavljajući mlade da se mrznu, da mucaju (Miodrag Lazarević) i da skakuću po pozornici (Zagorka Marjanović). Najviše što su mogli, učinili bine, drugim postupcima. Autor ili nije želeo ili nije smatrao potrebnom umetničku analizu, prihvatilo je postojeće, na drugom mestu dobijene rezultate, a za dinamiku i uzbudljivost obratio se pozorišnoj rekvizitarnici iz koje je izvukao pojačanja čije bi nabiranje bilo dovoljno da ocrtaju neveselu komediju: vanbračna majka umire pošto je dan pre smrti uzaludno tražila od oca svoga deteta, odvratno-finog ljubavnika i poslovnog čoveka, novaca za hranu; impotentni muž; prepotentna žena; tuberkulozna kći (bila sedam godina u postelji); impotentni otac prodao (tada još zdravu) kćer za jedan zaban; ona zbog toga obolela; Odvratni ljubavnik laže sramežljivog kako je imao njegovu dragu; pucanje; vešanje; umiranje od bola itd., itd.

ЕШАЛОН ДОКТОРА М.

(Наставак са 6 стране)
у ешалону зове рањеник доктора, и каже да је жедан, а доктор опет: »жедан? дајте му воде.« Срећа што је слика речита па се то и не примећује. Још једна мала неравнотежа у филму захваљујући глуми: Илија Ђувалековић толико је убедљиво и снажно изразио бег да је засенио »позитивце« првенствено доктора Марка, Маријана Ловрићевог, релативно оскудног у глумачким и људским детаљима. Наја Подерегин је на свим чворним местима, када је Хатице требало да се узбуди, испољавала хистеричне реакције уместо правих узбуђења. Хоће ли она школовањем моћи да се изгради или не може да прерасте уметнички врло скромне захтеве које поставља немачки филм?

Душан МАКАВЕЈЕВ

ПОСЛЕ ТУРНЕЈЕ „Бранка Крсмановића“

Одлазак наше фолклорне групе на турнеју био је повод да се у нашој штампи у неколико наврата појаве чланци који су у начелу поставили нека питања. Намера нам је да изнесемо наше мишљење.

Нико нема права да оспори квалитет нашим професионалним ансамблима и оно што су они постигли не треба дозволити да било ко и на било какав начин руши. Али, ако се ради о групама које реномеу нашег фолклора (узмимо то за пример) доприносе, онда тим групама — тим пре ако су аматерске — треба дати могућност за одлазак у иностранство. Ово сматрамо правилнијим утолико што је после неких досадашњих гостовања реноме нашег фолклора у тим земљама (фолклорне групе КУД „Иво Лола Рибар“ у Холандији и Француској, КУД „Бранко Крсмановић“ у Израелу, Турској и Француској итд.), подигнут на још завиднији ниво. И зашто гостовањима квалитетних аматерских група које иначе представљају извор кадрова професионалним колективима (не доказати широку основу на којој почива наш културно уметнички живот. Сводити при томе та гостовања на одговарајућу меру) клорупрдно рднов рднов рднд (специјално када се ради о фолклору) и водити рачуна о квалитету, сматрамо да је потпуно правилно и неопходно.

Фолклорна група нашег друштва пошла је 31 децембра 1954 године на тромесечну турнеју. Дobar део концерата, предвиђен овом турнејом, требао је да се одржи за студенте. Прва два концерта па и четврти (на Сорбони) одржани су за студенте. Али показало се да је једна турнеја (искључиво за студентску публику) не може одржати, ако се води рачуна и о финансијском ефекту.

Контакт са менаџером Клодом био је спостављен преко бившег председника фолклорне секције. Уговор је прописано састављен и оверен. Читав организација деловала је озбиљно, није утолико што смо нека пуномоћја добили са печатом студентског града Париза. Но, по доласку у Париз убрзо се могло утврдити да је менаџер човек без довољно искуства. Руководство групе морало је че-

сто да ургира за израду плаката и организацију концерата. Поред неспособности да организује предвиђене концерте, једном приликом био је састављен пред готов чин када су му из насеља, три часа пред почетак, отказали три концерта. Такво пословање довело је импресарио до финансијског краха и непотпуног извршења уговорних обавеза према друштву и групи, чему је допринела и недовољна материјална основа итд. итд. У таквој ситуацији једино и најбоље решење је био повратак у земљу.

Поука за нас је довољна. Ниједну турнеју нећемо организовати без сарадње са Комисијом за културне везе и пре него преко нашег претставника у одговарајућој земљи не будемо детаљно обавештени о менаџеру.

Но, исто тако мислимо да се мало користила добра и позитивна страна ове краткотрајне турнеје.

Фолклорни ансамбл студената Београдског универзитета — како је стајало и на програму, ма делимично у палати Шајо, уз краatak историјат друштва — био је „догађај париске кореографске сезоне“ пише у својој критици познати париски лист „L'aurige“, истичући кореографску оригиналност уметничког директора Бранка Марковића у решавању низа тешких проблема. Зато мислимо да би се свакако радило о необавештености ако би неко рекао да (без изузетка) аматерске фолклорне групе копирају програме професионалних ансамблa народних игара, дајући све то на једном нижем нивоу и не доносећи ништа ново понављајући оно што се напољу већ видело.

Поменута критика (после концерта у палати Шајо), између осталог садржи и ово:

„Југословени су данас једна од првих фолклорних формација света“, наводећи да је наша група отскакала за класу од румунског државног ансамбла (који је истовремено гостовао у Паризу), да не наводимо изјаве или пријем публике, о чему је писано у нашој штампи.

Од посебног интереса за наше КУД је чињеница да оно не спада у она културно-уметничка друштва у којима је фолклор већ одавно превагнуо над оним вишим и племенитијим облицима

уметничког рада, у којима хорови стагнирају, драмске групе се једва одржавају, културно дејствовање друштва је неосетно, јер су све наше секције на четвртој градској смотри биле у првом плану. Иза нашег академског позоришта не стоји само успео комад „Миргородска свадба“ (драматизован од члана Александра Обрадовића), оно сад ради комад „Чекајући Лефтинија“ (социјална тематика), а и на организацији естрадног позоришта. Наш хор је 1954 године у Минхену освојио прво место у јакој конкуренцији већ ремираних хорова САД, Финске и осталих земаља учесника, спремањем »Requiem« и »Stabat mater« од Росинија, унео је нешто ново у хорску репертоарску политику. Одговарајуће место приликом оба извођења треба дати симфониском оркестру. Програму треба додати и Хиндемитову „Кантану слободу“. Мислимо да смо друштво у којем о некој стагнацији секција не може бити речи.

Да не будемо опширни, желимо да завршимо са написом о »L'aurige«, да су:

„Руговске игре, македонски оро, шопско, игра комита, мала ремек дела која вас остављају без даха... Треба ићи и видети их.“

Управа
КУД Савеза студената Београдског универзитета „Бранко Крсмановић“

ЕМИЛ КОСТИЋ: ДРВОРЕЗ

У ДОЉУ

— Свираћемо ти после — додаје хармоникаш.

— Видиш да си зарастао као Тахити — рече дечак и лупи палицом о ивицу бубња.

Онда уђоше два младића у сивим хубертусима. Иза њих две ситне коврчаве главе са малим марамама о врату. Чим седоше, келнер им донесе кафу у шољицама широким као цвет бабиног ува. Кад их испише, они један за другим преврнуше шољице. Девојке се поиграше својим белним рукавицама.

Буљук танковитих девојака, као расуто гнездо грмуша, и примети се и не. Насмејане, у капутићима, оне готово протрчаше. Студенткиња Ина дође сама. Она једина рече поздрав младим музичарима. Они весело отпоздравеше. Тек сада осмелише своје ситнозвучне инструменте. Дечак удари у бубањ, затим дотаче тањирасти део бубња, а гитара стотинам звучних ивера предахитри хармонику.

Ускоро се кафана испуни младим лицима. Лица — јабуке, лица — гроздови,

лица — мушмуле. Зелена густа светлост распршта се и сакри у зељасте колутове дима.

Бубањ је скакутао, ломео се, крцкао као павит. Гитара је попут уморне Расинке над водом купила безброј звучних каменчића.

Студенткиња Ина поведе коло. Њена витка фигура у ружичастој блузи (нешто између слеза и лубенице), њена скресана црна коса и њен ритмички смех повукоше невину змију паланке. На зачелју као рањени зец скакуташе келнерче које ради и у ноћној смени. Иза бубња стидљиво се појави студент Мишко са флаутом. И флаута проигра низ ливаду убрзаних праћки. У широком огледалу испод часовника двапут се преломи висока фигура црнке колвође, а Мишко се за тренутак сети да код куће међу књигама и свескама има једну малу репродукцију Модилјанија.

Коло потскочи и као омаја расу се у круг. Једна шољица каве случајно заигра на ивици стола и разби се као мишћуша бачена са спрата. У овој паланци нема кућа са спратовима, у овој, ах како се часовник брзо окреће.

М. Мирковић

СПОРТ О ЈЕДНОМ ВРЛО ОШТРОМ НАПАДУ НА МИХАЛИЋА

За мене је атлетика пре свега естетски проблем, рекао је Ђордано Кумар у разговору са сарадником „Спорта“. У истој реченици Кумар се врло презриво изразио о Михалићевом трчању. Не би било пожељно да цитирамо овај текст пун гађења.

Изванредно способни Ђордано Кумар који је допринео развоју југословенске атлетике, који је као што истом напису у „Спорту“ пише створио великог тркача Лоргера, има право на своје мишљење о суштини атлетике. Али ипак чудно је да се чује тако неодговорно мишљење о атлетичару који је прославио југословенски спорт по целој свету.

Све је ово занимљиво. Најзад смо и у атлетици добили ларпурлартизам. Обожавања форме. Подређивање садржине лепоти облика. То је питање необично старо. Питање лепоте као суштине ствари и јединог услова оправданости постојања нечега.

Да ли је само хармонија покрета и савршенство ритма једнога атлетичара једина вредност? Има ли још нечега драгоценог у овом спорту који одушевљава бројне гледаоце?

Тачно је да максимално достигнуће у атлетици претставља трчање витких дугоногих људи (за сваког атлетског гурмана права је посланица гледати Хочевара кад трчи. Не спорно је да Хочевар као савршени стилста претставља баш зато једног од највећих југословенских тркача свих времена).

Али срећом, у атлетици има и обиље других вредности. Познато је да Отхајмер не трчи стилски савршено. У његовом кораку пета одлази више ка

тлу, тако да ритам губи еластичност. Упркос томе, Отхајмер је наш атлетичар који нам је пружио максимум уживања својом победом над Банистером, највећим тркачем данас. Основно у њиховом сусрету била је борба, а не стилско савршенство. Највећу драж имао је овај сукоб два велика атлетичара због превазилажење својих могућности, била је то победа воље, одлучности, издржљивости.

Као што се јасно види, пита-

ње стила је код највећих атлетских подвига споредно. Оно није фактор који је пресудан. Отуда је зајста у најмању руку неодговорно, а поготову од стране бившег тренера државне репрезентације, кад једног од највећих атлетичара не само у Југославији, већ и у Европи својом високом стручношћу подупртом изјавом дисквалификује у јавности.

Р.

Нова сала — нови рекорди

Центар за атлетику на Београдском Универзитету организовао је у току зимског распуста два веома успела такмичења у салама.

Почетком фебруара у сали Института за физичку Културу одржано је квалитетно атлетско првенство Београдског универзитета у сали за 1955 годину. Оно је у поређењу са прошлогодњим првенством оцењено као успелије и масовније. Осим тога на такмичењу је поправљено и неколико досадашњих рекорда. Прваци Универзитета за 1955 годину су:

мушкарци:	
20 м. трч.: Петровић (Фил. фак.)	3,0 сек.
вис: Шена (Тех. фак.)	175 см.
даљ: Кашиковић (ИФК)	630 см.
кугла: Гавриловић (Екон. фак.)	13,58
жене	
20 м. Лепосавић (Фил. фак.)	3,5 сек.
вис: Лепосавић	125 см.

По завршетку такмичења претставник Савеза Спортских Организација Београдског Универзитета предао је победницима дипломе и честитао им на постигнутим резултатима.

Друго успело такмичење које је организовао овај центар је пропагандни атлетски митинг који је недавно одржан на Новом Београду у ново отвореној сали, јединој у Београду која има и јаму за скокове. На том митингу постављена су два нова Југословенска рекорда у сали. Стунедт техничког факултета Шена скочио је у вис 184 см. док је атлетичар Црвене звезде Радовановић скочио у даљ 640 см. Поред њих постигнуто је и још неколико одличних резултата. Организација такмичења била је добра, али ипак треба замерити организатору што ово такмичење није довољно рекламирано, што показује онако мали број гледалаца.

Д. ВУЧИЊИЋ

ПРЕД ЗИМСКЕ СТУДЕНТСКЕ ИГРЕ

Вишемесечне припреме пред овогодишње зимске студентске игре приведене су крају. Организациони комитет углавном је обавио све послове, тако да сада на недељу дана пред отварање такмичења, остаје дочек учесника и стрепња да претопли фебруар не оголи нашу снежну лепотицу...

Око стотину учесника

У организационом комитету смо сазнали да ће на Јахорини такмичити око 100 смучара. Међу њима ће бити 16 смучарки. Своје учеснике за овогодишње зимске студентске игре, пријавиле су студентске организације Швајцарске, Аустрије, Немачке, Италије, САД, Холандије, Финске и Југославије. У конкуренцији жена такмичиће се само Швајцарке, Немице, Аустријанке, Италијанке и Југословенке. Иначе, такмичење ће се извести потпуно по олимпијском програму (трчање, веле

слалом, слалом, смук и штафетно трчање).

И. Н.

Олимпијска скакаоница

Јахорина је ових дана потпуно припремљена. Око 100 такмичара и приличан број посматрача биће солидно смештени у два хотела. Топлеће снега и падање новог изазвало је поновне радове на стазама. Тако су пре два дана завршени радови на „штанфању“ стазе, а на њима 25 фебруара почиње смучарско студентско првенство Југославије.

Најобимнији радови у оквиру припрема за овогодишње зимске студентске игре извршене су на скакаоници на Јахорини. Та скакаоница није била способна за олимпијска такмичења у скоковима, пошто је имала истек нешто краћи од олимпијских. Реконструкцијом инж. Влоудека, истек скакаонице на Јахорини повећан је на 65 м., што одговара олимпијским захтевима. Тако је наша планина са најлешим смучарским теренима постала способна за такмичење у свим спортским дисциплинама.

INDISKRETNI RAZGOVORI U KULOARIMA PRAVNOG FAKULTETA

U znaku februarskih ispita

Ovi naši studentski dani, januarsko-februarski, predispitni i kampanjski, zaslužili su da ih makar ovlaš registrujemo i u dna im se duboka, puna prednapregnutog i grozničavog učenja zagledamo i nad njima zamislimo.

Možda bi trebalo običi i druge fakultete anketirati, oslušivati i beležiti, ali mi ćemo se zaustaviti pred monumentalnom žučkastom građevinom na Bulevaru Revolucije 69.

Kažu — i ne greše ti koji kažu — da je u toj građevini smešten fakultet koji ima najidealnije uslove za studiranje i naučni rad na celom Beogradskom univerzitetu.

Pored ispita u amfiteatrima i slušionicama, centar žiža svih zbivanja su prostrane, uvek žive prostorije fakultetske biblioteke i čitaonica.

14 sati dnevno, bez prekida od 7 ujutro do 9 uveče sede pognuti mladići i devojke nad dugim redovima stolova. Sa malo opasnosti da padne u jezički primitivizam, mogli bi nazvati ovakva mesta »kovačnice kadrova«.

Nažalost, novinarskim putevima i sredstvima dalje od tih pognutih glava, sa napregnutim mislima ne može se otići. Sta li misle? Nad čime lupaju glavu? Čemu se nadaju? To se samo može naslućivati. Ali zato napolju u foajelima biblioteka, prosto se nameće sav onaj kuloarski folklor koji se rasipa u pregrštima.

KAD SE PROFESOR LUKIĆ USHODA

Grupice puše, večaju i komentarišu:

— Ih bre, kad se profesor Lukić ushoda po onoj četrstodvadesetoj petici za vreme ispita iz Teorije, svim lanjskim brucosima sida srce u

pete. Ide on tako po sali i samo zapljuskuje pitanjima!

Naprimera: »šta je politička partija?«

— Grupa ljudi zajedničkih shvatanja sa istim ciljem... čuje se isprekidani odgovor.

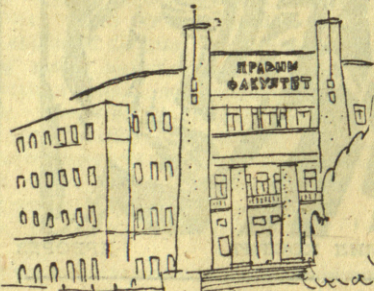
— Pa dobro, uzmimo da mi ovde na ispitu imamo ista shvatanja, a i cilj nam je već isti da se ispiti polože — pa jesmo li mi onda politička partija.

Nismo.

A zašto nismo...? I tako u nedogled!

Stari profesor S. kada se suoči na ispitu sa nekim »dekadentom« (to je najnoviji termin za one koji se hvale da za ispit uče samo deset dana) pomaže, objašnjava, pa pita, pa tek onda izgubi nerve: »Slušajte čoveče ja sam dosta govorio, kažite i vi koju reč, niste valjda kao onaj kandidat od pre neki dan što nije znao da piše latinicom«.

Posle nam je taj isti profesor kad smo ga zamolili da nam ispriča još neku: »Ispitnu pikanteriju«, najdobra namernije objasnio da je zbog šire javnosti korisnije ako takve na-

še interne klizavosti lontanu između četiri akademska zida.

STRATEŠKI PLAČ JEDNE APSOLVENTKINJE

Malo dalje spominju neku plavu apsolvantkinju, koja je na svom poslednjem ispitu, na svako pitanje koje nije znala briznula u plač i tako joj je ceo ispit prošao u suzama, dok joj ganuti nastavnik nije dao mršavu šesticu i ujedno i diplomu. Pa se onda na obližnjoj tramvajskoj stanici na glas kikotala sa svojim dečkom spremajući se da proslavi ovaj svoj strateški podhvata.

KLUB JUGOINTRIGA

— One tri devojke tamo u ćošku, njih zovu »Klub jugointriga«, ali po što su već obavestene ko si, nećeš od njih ništa doznati!

Ovi razgovori kada se saberu, čine jednu impozantnu buku i prosto upropašćuju bubne opne onih koji rade u čitaonici, pogotovu ako se grupe »diskutanata« presele u unutrašnje predvorje biblioteke.

Međutim, to se obično redovno

dešava, popodne kada nema nadzora i pretstavlja čitav problem.

Naprimera, namesti se njih nekoliko pored samih vrata i vode ovako visokoparne razgovore:

— Evo, ja ću da popijem asfalt (tj. da padne na nos) ako neki od nas razume smisao života. Zdrav i čitav si, imaš dobar apetit, devojka te ne laže, solidno se švercuješ na tramvajima i onda bup, dođe jedna petica pa te prosto upropasti i na mrtvo pokoleba...

— Dobro ljudi, je li to red da ovako larmate, takoreći pod nosem ovima koji uče. Trebalo bi sve da vas registruju u novinama na crnoj listi.

Jedan brka iz grupe odgovara pakosno:

— Registracija se obavlja kod mašičara, a što se tiče novina tako se rieki Mika na Tehničkom, lažno predstavljao da je reporter »Studenta« pa ga isključili iz Saveza studenata.

BRUCOSKINJA ŠTO FARBA KOSU

I čitaonica ima svojih slikovitosti, ali su one sve u znaku šapata, šumova i velikih torbi, onih koji ne idu na ručak da ne bi izgubili mesto.

— Pogledaj molim te onu što čita administrativno pravo — kaže jedan cvikeraš nervozno — ona misli da je biblioteka kamping, pa samo što i tanjire ne preseli ovamo. Slika bi bila nepotpuna kada ne bi spomenuli brucoskinju sa Severnog buleva, koja svake nedelje farba kosu u drugu boju. — momentalno je rida — i njenu drugaricu u belom džemperu koja je možda najmlađi

student u Beogradu — tek joj je 17 godina.

I... i... šta još... naprimera članicu upravnog odbora doma studentkinja koja je izgleda preplaćena na mesto broj 409 i na volšeban način uvek dobija mesto čak i kad je najveća gužva (a nije ona jedini »pretplatnik«).

Naravno, greh bi bilo ne spomenuti i one — kako ih zovu stanovnici leve čitaonice: Jadnike I i II deo, koji drežde po čitav sat u redu samo da bi dobili mesto u srednjoj čitaonici, kao da im tamo lakše sleću inspiracije za učenje.

Mališanka sa Voždovca, je prepuna revnosti i radi u isto vreme dva seminarska rada »O istrživanju očinstva« i o Saliskom zakoniku. — Hoće li izdržati samo do kraja studija taj tempo.

Instalacije vazdušnog grejanja, monotono šume — i oscilacije žive na termometru ovde uopšte nisu osetne.

Do nedavno vrata ne levoj čitaonici su bezdušno lupala i škripala a ni sada još nisu sasvim opravljena...

Trudimo se koligod možemo da vam olakšamo studiranje, predmetni katalog je skoro sasvim dovršen... kaže upravnica biblioteke — ipak se knjige iz magazinskog fonda, — a za njih nemamo sredstava da kupimo više od tridesetak primeraka od sva kog dela.

Bibliotekarka Klara ponavlja kao refren: »Nemamo tu knjigu, ni ovu drugu, izdate su, ali daju vam adresu, — pa idite i tražite, — godinu dana je već drži. (Ima mnogo takvih nesavesnih adresa.)

Marinko MRĐANOV